

AB „IGNITIS GAMYBA“ REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS LAISVOS FORMOS APRAŠAS 2019 METAMS

Turinys

1. Sąvokos ir sutrumpinimai	3 p.
2. Verslo vienetai	4 p.
3. Pajamų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	6 p.
4. Kintamųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	7 p.
5. Pastoviųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	10 p.
6. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	14 p.
7. Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos	16 p.
8. Investicijų gražos sąnaudos ir kapitalo poreikis paslaugoms	16 p.
9. Ilgalaikio turto paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	16 p.

1. Sąvokos ir sutrumpinimai

1 lentelė. Sąvokos ir sutrumpinimai

Santrumpa	Apibrėžimas
Aprašas	Bendrovės reguliavimo apskaitos sistemos laisvos formos aprašas, parengtas vadovaujantis Taisyklėmis ir Metodika.
ATL	Apyvartiniai taršos leidimai.
Bendrosios sąnaudos	Sąnaudos, kurių neįmanoma susieti su paslauga ir (ar) produktu ir kurios susijusios su visa elektros energetikos įmonės veikla.
Bendrovė	AB „Ignitis gamyba“
Eksplatacijoje esantis turtas	Visas ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas, išskyrus nebaigtą statybą, turtą, kuris apibrėžtas kaip nenaudojamas, investicijas, ilgalaikes gautinas sumas, išankstinius apmokėjimus už ilgalaikį turtą ir atidėtojo pelno mokesčio turtą.
EKŪ	UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“.
KHAE	Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė.
KHE	Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinė.
KCB	Lietuvos elektrinės kombinuoto ciklo blokas.
EK	AB „Ignitis gamyba“ Elektrėnų kompleksas, kurį sudaro senieji elektros energijos gamybos blokai (7-8), KCB ir ŠGB, įskaitant šių blokų bendrastotinius įrenginius. Gamybos įrenginių priskyrimas paslaugoms atitinkamais metais pateikiamas priede Nr. 1.
Kriterijus	Veiksny, kuriuo vadovaujantis pagal priežastingumo ryšį konkrečios pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sumos yra priskiriamos galutinėms paslaugoms (produktams) ir (arba) verslo vienetams.
Metodika	VERT 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ patvirtinta metodika su vėlesniais pakeitimais.
Netiesioginės sąnaudos	Sąnaudos, kurios priskiriamos pelno centrams naudojant ekonomine, technine logika pagrįstus paskirstymo kriterijus.
Pelno centras	Bendrovės padalinys, kuris gauna pajamas ir patiria su jų uždirbimu susijusias sąnaudas.
Pirminis priskyrimas	Apskaitos įrašų (turto, sąnaudų, pajamų) priskyrimas paslaugai (sistemai) arba sąnaudų centrui, arba bendram veiklos palaikymui, arba nepaskirstomai kategorijai.
PSO	Perdavimo sistemos operatorius.
Reguliavimo apskaitos (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) sistema arba Reguliavimo apskaitos sistema (RAS)	Apskaitos sistema, apimanti apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą, suformuota ir naudojama reguliavimo tikslais.
ŠGB	Šilumos gamybos blokas, t. y. Bendrovės šilumos gamybos iš biokuro ir dujų pajėgumai, investicijos į kuriuos suderintos su VERT vadovaujantis VERT 2012 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. O3-326.
Šilumos kainų metodika	VERT 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“ patvirtinta metodika su vėlesniais pakeitimais.
Taisyklės	VERT 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ patvirtintos taisyklės, su vėlesniais pakeitimais.

Santrumpa	Apibrėžimas
Tiesioginės sąnaudos	Sąnaudos, kurias galima tiesiogiai ir tiksliai priskirti konkrečioms paslaugoms (produktams).
Verslo vienetas	Elektros energetikos įmonės veiklos dalis, skirta tam tikros grupės paslaugoms ir (ar) produktams teikti.
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki 2019 m. liepos 1 d. reguliuotojas buvo Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau Apraše Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija vadinama VERT).
1 tipo Rezervas	Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atstatymui, paslauga.
7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga	Lietuvos elektrinės 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto elektros energetikos sistemos dalies darbo režimui, bandymui ir techninių parametru nustatymui paslauga.

2. Verslo vienetai

Bendrovės finansiniai metai prasideda sausio 1 d., o baigiasi – gruodžio 31 d. Bendrovė vykdydama apskaitos atskyrimą, ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas ir turtą skirsto pagal šiuos verslo vienetus ir paslaugas:

1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla (verslo vienetas):
  - 1.1. Lietuvos elektrinės 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto elektros energetikos sistemos dalies darbo režimui paslauga;
  - 1.2. Neremtinios elektros energijos gamyba (Lietuvos elektrinės 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto elektros energetikos sistemos dalies darbo režimui paslauga);
  - 1.3. Neremtinios elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);
  - 1.4. 1 tipo Rezervas;
  - 1.5. Reguluojama šilumos gamyba.
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:
  - 2.1. Antrinio galios rezervo paslauga (pardavimai Lietuvos PSO);
  - 2.2. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslauga;
  - 2.3. Avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.
4. Nepaskirstoma.

Atitinkamų verslo vienetų paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugų (produktų) aprašymas pateikiamas 2 lentelėje. Apraše Bendrovė pateikia reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitoje naudojamus principus, metodus ir tvarkas, atliekant apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą. Vadovaujantis Aprašu Bendrovė teiks ataskaitas Taisyklėse numatytais terminais ir apimtimi.

Pažymėtina, kad Pirminis priskyrimas atitinkamoms reguliuojamoms paslaugoms teikti naudojamų Bendrovės EK gamybos blokų ir įrenginių, kitų elektrinių įrenginių, teikiančių atitinkamas paslaugas kiekvieniems metams numatomas specialiojoje dalyje (1 priedas), kuri užpildyta pateikiama VERT su kiekviena metine ataskaita.

2 lentelė. Verslo vienetų ir paslaugų (produktų) sąrašas ir aprašymas

Verslo vienetas/paslauga	Paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima elektros energijos gamybą EK, 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslaugą, tretinio galios rezervo paslaugas ir šilumos gamybą, kuriai taikomas privalomasis reguliavimas.
1.1. 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga;	EK veiklos dalis apimanti paslaugos, apibrėžtos VERT 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. O5E-341 „Dėl AB „Lietuvos energijos gamyba“ elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų 2019 metams nustatymo“ 2.5. papunktyje, Prognozuojamos izoliuoto darbo bandymo sąnaudos dalyje, tiekimą.
1.2. Neremtinios elektros energijos gamyba (7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga);	Bendrovės veiklos dalis, apimanti elektros energijos gamybą EK įrenginiais, teikiančiais 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslaugas, išskyrus privalomuosius bandymus.
1.3. Neremtinios elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);	Bendrovės veiklos dalis apimanti elektros energijos gamybą EK įrenginiais, teikiančiais 1 tipo Rezervo paslaugas, išskyrus privalomuosius bandymus.
1.4. 1 tipo Rezervas;	Tretinis (šaltas) rezervas - tai generuojančių šaltinių galia, kuri yra aktyvuojama per sutartimi nustatytą laikotarpį, esant energijos trūkumui sistemoje ir kuris pakeičia aktyvuotą avarinį rezervą. Tai yra tretiniam aktyviosios galios reguliavimui skirtas jos rezervas, aktyvinamas per 12 val. Paslauga apima 1 tipo Rezervo paslaugos pajamas iš Lietuvos PSO ir teikiant paslaugą patiriamas sąnaudas.
1.5. Reguluojama šilumos gamyba.	Apima šilumos energijos gamybos paslaugą, kurios kainai taikomas privalomasis reguliavimas remiantis VERT išaiškinimu (minėtų paslaugų pardavimas EKŪ). Šilumos gamybos dalis reguliuojama pagal Šilumos kainų metodiką.
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:	Apima antrinio galios rezervo, reaktyviosios galios ir įtampos valdymo bei avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo paslaugas.
2.1. Antrinio galios rezervo paslauga;	Antrinis avarinis galios rezervas - aktyviosios galios rezervas, skirtas galios ir elektros energijos trūkumui elektros energetikos sistemos valdymo rajone kompensuoti dėl avarijos atsijungus elektros energijos gamybos šaltiniui arba elektros tinklų įrenginiui, taip pat pirminiam aktyviosios galios rezervui atkurti. Šis aktyviosios galios rezervas gali būti aktyvinamas per 15 min. Paslauga apima antrinio galios rezervo paslaugos pajamas iš Lietuvos PSO ir teikiant paslaugą patiriamas sąnaudas.
2.2. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslauga;	Reaktyviosios galios, kuri reikalinga normaliam elektros energetikos sistemos funkcionavimui, ir įtampos valdymo paslauga teikiama Lietuvos PSO. Reaktyviosios galios ir įtampų valdymas atliekamas siekiant užtikrinti nustatytus įtampos kokybės reikalavimus ir mažinti aktyviosios galios nuostolius.
2.3. Avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.	Teikdama šią paslaugą Bendrovė įsipareigoja reguliariai vykdyti Lietuvos elektros energetikos sistemos atkūrimo po totalios avarijos bandymus.
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.	Bendrovės veikla verslo vienetė, kurios pajamų/sąnaudų dydis ir/ar kaina nėra nustatoma VERT ir kuri nepriskirta 1-2 ar 4 punktų verslo vienetams. Prie šios paslaugos priskirta rezervinės šiluminės galios palaikymo centrinio šildymo tiekimo sistemoje paslauga.
4. Nepaskirstoma.	Veiklos dalis, apimanti Bendrovės pajamas, sąnaudas ir turtą, kurie nepriskirti reguliuojamos ar nereguluojamos veiklos verslo vienetams. Nepaskirstomoje dalyje apskaitomi reguliuojamos veiklos pajamoms finansinėje apskaitoje apskaityti sukaupimai, su

Verslo vienetas/paslauga	Paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas
	reguliuojama veikla susijusios sąnaudos, VERT nepripažįstamos būtinosiomis, demontavimo projektų pajamos ir sąnaudos ir kiti straipsniai.

3. Pajamų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Toliau detaliai aptariamos kiekvienai iš reguliuojamų paslaugų priskiriamos pajamos ir jų priskyrimo principai.

3 lentelė. Pajamų priskyrimas verslo vienetams ir paslaugoms

Verslo vienetas/paslauga	Pajamų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Pajamos sietinos su EK senaisiais blokais (7-8 blokai) (išskyrus nereguliuojamą dalį, kuri nepatenka į 1.1 – 1.5 paslaugų apibrėžimą), KCB ir ŠGB (išskyrus nereguliuojamą dalį). Apima visas pajamas iš 1.1-1.5 punktų.	Tiesiogiai
1.1. 7 ir 8 bloků prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga;	Priskiriamos EK iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukaupimų) už 7 ir 8 bloků prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslaugą. Šiai paslaugai taip pat priskiriamos įrenginiais, teikiančiais 1.1 paslaugą, privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo ir kitos su bandymais susijusios pajamos. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos priskiriamos 1.2 paslaugai.	Tiesiogiai
1.2. Neremtinios elektros energijos gamyba (7 ir 8 bloků prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga);	Šiai paslaugai priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.1 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamas.	Tiesiogiai
1.3. Neremtinios elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);	Šiai paslaugai priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.4 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamas.	Tiesiogiai
1.4. 1 tipo Rezervas;	Priskiriamos EK iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukaupimų) už 1 tipo Rezervo paslaugos teikimą. Taip pat priskiriamos atitinkamo įrenginio elektros energijos pardavimo ir kitos pajamos, susijusios su privalomaisiais paslaugą teikiančių įrenginių bandymais. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos priskiriamos 1.3 paslaugai.	Tiesiogiai
1.5. Reguliuojama šilumos gamyba.	Priskiriamos pajamos gautos iš EKŪ už reguliuojamas paslaugas (parduotą šilumos energiją).	Tiesiogiai
2. Kitos reguliuojamos	Apima 2.1-2.3 punktų pajamas.	Tiesiogiai

Verslo vienetas/paslauga	Pajamų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
veiklos verslo vienetas:		
2.1. Antrinio galios rezervo paslauga;	Priskiriamos iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukaupimų) už KHAE teikiamą antrinio galios rezervo paslaugą.	Tiesiogiai
2.2. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslauga;	Priskiriamos iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukaupimų) už KHAE teikiamą reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslaugą.	Tiesiogiai
2.3. Avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.	Priskiriamos iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukaupimų) už KHAE ir KHE teikiamą avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslaugą (taip pat, esant poreikiui, pajamos, gautos EK atliekant sistemos atstatymo bandymus PSO užsakymu). Pajamų praradimas dėl negalėjimo panaudoti įrenginius elektros gamybai, kitų paslaugų teikimui (įskaitant bandymų metu prarastą vandens kiekį, kuris negalėjo būti panaudotas parduodamos elektros gamybai) bandymų atlikimo metu atvaizduojamas kaip pajamų sumažėjimas.	Tiesiogiai
3. Nereguliuojamos veiklos verslo vienetas.	Kitos Bendrovės pajamos, kurių dydis ar kaina nėra nustatoma VERT ir kurios neįtrauktos į 1-2 ir 4 punktus.	Tiesiogiai
4. Nepaskirstoma.	Nepaskirstytose pajamose apskaitomi reguliuojamos veiklos pajamoms finansinėje apskaitoje apskaityti sukaupimai bei demontavimo projektų pajamos.	Tiesiogiai

4. Kintamųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Kintamosios sąnaudos yra suprantamos taip kaip nurodyta Taisyklių priedo Nr. 4 II.1. – II.4. punktuose. Kintamosios sąnaudos, kurios priskiriamos skirtingiems verslo vienetams ir paslaugoms bei jų priskyrimo principai paaiškinti 4 lentelėje.

4 lentelė. Kintamųjų sąnaudų priskyrimui verslo vienetams ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Kintamosios sąnaudos/sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima kintamąsias sąnaudas iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga;	Paslaugai priskiriama kintamųjų sąnaudų dalis, tenkanti šią paslaugą teikiantiems įrenginiams, susijusi su privalomaisiais atitinkamų įrenginių bandymais ir infrastruktūros palaikymu (įskaitant proporcingą bendrastotinių įrenginių infrastruktūros palaikymo sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugai. Kintamųjų sąnaudų dalis (išskyrus Tiesiogines sąnaudas) įrenginiams priskiriama remiantis 1 ir 2 paskirstymo kriterijais pateikiamais 5 lentelėje. Tiesioginės sąnaudos paslaugai priskiriamos tiesiogiai Bendrovės finansinėje apskaitoje. Numatomos sąnaudų grupės: a) kuro įsigijimo sąnaudos; b) ATL sąnaudos; c) reagentų sąnaudos; d) elektros energijos įsigijimo savoms reikmėms sąnaudos (įskaitant šios elektros persiuntimo sąnaudas); e) balansavimo ir reguliavimo elektros	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus

Verslo vienetas/paslauga	Kintamosios sąnaudos/sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
	energijos įsigijimo sąnaudos; f) kitos kintamosios sąnaudos. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos gamybos sąnaudos priskiriamos 1.2 paslaugai.	
1.2. Neremtinios elektros energijos gamyba (7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga);	Priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.1 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos kintamosios gamybos sąnaudos, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos kintamąsias gamybos sąnaudas bei infrastruktūros palaikymo sąnaudas.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos
1.3. Neremtinios elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);	Priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.4 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos kintamosios gamybos sąnaudos, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos kintamąsias gamybos sąnaudas bei infrastruktūros palaikymo sąnaudas.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos
1.4. 1 tipo Rezervas;	Paslaugai priskiriama kintamųjų sąnaudų dalis, tenkanti šią paslaugą teikiantiems įrenginiams, susijusi su privalomaisiais atitinkamų įrenginių bandymais ir infrastruktūros palaikymu (įskaitant proporcingą bendrastotinių įrenginių infrastruktūros palaikymo sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugai. Kintamųjų sąnaudų dalis (išskyrus Tiesiogines sąnaudas) įrenginiams priskiriama remiantis 1 ir 2 paskirstymo kriterijais pateikiamais 5 lentelėje. Tiesioginės sąnaudos paslaugai priskiriamos tiesiogiai Bendrovės finansinėje apskaitoje. Numatomos sąnaudų grupės: a) kuro įsigijimo sąnaudos; b) ATL sąnaudos; c) reagentų sąnaudos; d) elektros energijos įsigijimo savoms reikmėms sąnaudos (įskaitant šios elektros persiuntimo sąnaudas); e) balansavimo ir reguliavimo elektros energijos įsigijimo sąnaudos; f) kitos kintamosios sąnaudos. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos gamybos sąnaudos priskiriamos 1.3 paslaugai.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus
1.5. Reguluojama šilumos gamyba.	Kintamųjų sąnaudų dalis (išskyrus kuro įsigijimo sąnaudas) įrenginiams priskiriama remiantis 2, 3, 6 ir 7 paskirstymo kriterijais pateikiamais 5 lentelėje. Kuro įsigijimo sąnaudos paslaugai priskiriamos tiesiogiai Bendrovės finansinėje apskaitoje.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai (kuras) bei pagal 5 lentelės 2-ą, 3-ą, 6-ą ir 7-ą kriterijus; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:	Apima 2.1-2.3 punktų kintamąsias sąnaudas.	
2.1. Antrinio galios rezervo paslauga;	Kintamosios sąnaudos 2.1 paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
2.2. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslauga;	Kintamosioms sąnaudoms priskiriama paslaugos teikimo metu bei paslaugos paleidimo/aktyvavimo metu naudojama aktyvioji elektros energija.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos

Verslo vienetas/paslauga	Kintamosios sąnaudos/sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
2.3. Avarijų, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.	Priskiriamas bandymų metu sunaudotas kuras ir elektros energija.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos
3. Nereguliuojamos veiklos verslo vienetas.	Kitos Bendrovės kintamosios sąnaudos, kurios neįtrauktos į 1-2 ir 4 punktus.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai bei pagal 5 lentelės 2-ą, 3-ą, 6-ą ir 7-ą kriterijus; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos
4. Nepaskirstoma.	Bendrovė nenumato nepaskirstomųjų kintamųjų sąnaudų.	Nepaskirstoma

Kintamųjų sąnaudų paskirstymui naudojami paskirstymo kriterijai pateikiami 5 lentelėje.

5 lentelė. Sąnaudų priskyrimui verslo vienetais ir paslaugoms naudojami paskirstymo kriterijai

Eil. Nr.	Paskirstymo kriterijus	Paskirstymo kriterijaus vertė	Apskaičiavimo dažnis	Taikymo sritis	Paskirstymo kriterijaus paaiškinimas/naudojimo pagrindimas
1.	Bendrastotinių (Netiesioginių) elektros energijos gamybos įrenginių sąnaudų paskirstymo pagal galią kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios, pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Šis kriterijus apibrėžia bendrastotinių (Netiesioginių) sąnaudų paskirstymo principą elektros energijos gamybos įrenginiams pagal jų galią. Jis apskaičiuojamas vadovaujantis Metodika bei VERT pažymomis dėl Bendrovės elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų nustatymo.
2.	Šilumos energijos gamybos įrenginių paskirstymo tarp šilumos energijos gamybos ir elektros energijos gamybos reguliuojamų paslaugų kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios, pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Šis kriterijus apibrėžia šilumos energijos įrenginių sąnaudų paskirstymo principą tarp šilumos energijos gamybos ir elektros energijos gamybos reguliuojamų paslaugų. Jis apskaičiuojamas remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“ suderintu „Turto sąnaudų atskyrimo principų aprašu“. Kriterijus apskaičiuojamas vadovaujantis šilumos kainų nustatymo metodika bei VERT pažymomis dėl Bendrovės šilumos gamybos bazinės kainos (kainos dedamųjų) ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugos kainos nustatymo.
3.	Reguliuojamos ir nereguliuojamos šilumos energijos gamybos	0-100%	Periodinis	Kintamosios sąnaudos	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos tam tikrų grupių kintamosios sąnaudos tarp reguliuojamos ir nereguliuojamos

Eil. Nr.	Paskirstymo kriterijus	Paskirstymo kriterijaus vertė	Apskaičiavimo dažnis	Taikymo sritis	Paskirstymo kriterijaus paaiškinimas/naudojimo pagrindimas
	bendrujų kintamųjų sąnaudų atskyrimo kriterijus				šilumos energijos gamybos. Jis apskaičiuojamas kaip santykis tarp reguliuojamos ir nereguliuojamos šilumos energijos pardavimų apimčių.
4.	KHAE antrinio galios rezervo paslaugos ir kitų veiklų atskyrimo kriterijus	0-100%	Periodinis	Pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos KHAE pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas tarp antrinio galios rezervo paslaugos ir kitų KHAE teikiamų veiklų. Antrinio galios rezervo paslaugos dalis apskaičiuojama kaip perdavimo sistemos operatoriaus užsakomas paslaugos kiekis padalintas iš visos KHAE instaliuotos galios.
5.	KHAE reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslaugos ir kitų veiklų atskyrimo kriterijus	0-100%	Periodinis	Pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos KHAE pastoviosios sąnaudos tarp reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslaugos ir kitų KHAE teikiamų veiklų. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslaugos dalis bendroje sąnaudų apimtyje apskaičiuojama kaip suteiktos paslaugos valandų skaičius padalintas iš vieno KHAE agregato prieinamų valandų skaičiaus ir papildomai padalintas iš 4.
6.	Nenutrūkstamo dujų tiekimo paskirstymo kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios sąnaudos	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos nenutrūkstamo dujų tiekimo sąnaudos tarp paslaugų. Paskirstymo procentas apskaičiuojamas atsižvelgiant į atitinkamo įrenginio dujų vartojimo pajėgumus.
7.	Reguliuojamos šilumos gamybos reagentų ir apyvartinių taršos leidimų paskirstymo kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios sąnaudos	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos reagentų ir apyvartinių taršos leidimų sąnaudos reguliuojamai šilumos gamybai. Paskirstymo procentas apskaičiuojamas atsižvelgiant į faktinę šilumos gamybos kuro struktūrą pagal kiekvieną gamybos objektą.

5. Pastoviųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Bendrovės finansinėje apskaitoje išskiriami padaliniai, kurių pastoviosios sąnaudos apskaitomos atskirai, pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. Finansinėje apskaitoje išskiriami padaliniai, kuriems pastoviosios sąnaudos apskaitomos atskirai

Kodas	Padalinio pavadinimas	Padalinių klasifikacija
300001	Valdyba	Administracinis padalinys
300002	Generalinis direktorius	Administracinis padalinys
301030	Vilniaus trečioji termofikacinė elektrinė (TE-3)	Pelno centras
301040	Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė	Pelno centras
301050	Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinė	Pelno centras
301060	Rezervinė elektrinė bendrastotiniai	Pelno centras
301069	Kombinuoto ciklo blokas	Pelno centras
301071	Šilumos gamybos blokas (garo katilai)	Pelno centras
301072	Šilumos gamybos blokas (biokuro katilai)	Pelno centras
301078	Rezervinė elektrinė 7-8 blokai	Pelno centras
301080	Demontavimas ir susitvarkymas	Nepaskirstomos sąnaudos
302010	Finansų skyrius	Administracinis padalinys
302050	Administravimo ir turto valdymo skyrius	Administracinis padalinys
304010	Procesų vystymo skyrius	Administracinis padalinys
304020	Projektų skyrius	Administracinis padalinys
304030	Verslo vystymo tarnyba	Pelno centras
306000	Didmeninės elektros prekybos departamentas	Pelno centras
308020	Personalo skyrius	Administracinis padalinys
308030	Komunikacijos skyrius	Administracinis padalinys
309000	Darbuotojų saugos ir sveikatos skyrius	Administracinis padalinys
309010	Prevencijos skyrius	Administracinis padalinys

Pelno centrų pastoviosios sąnaudos apskaitomos tiesiogiai atitinkamuose padaliniuose. Atitinkamo pelno centro pastoviųjų sąnaudų dalies santykis su visų pelno centrų pastoviosiomis sąnaudomis apskaičiuojamas:

$$SD_n = \frac{VS_n}{VS_{pn}} \quad (1)$$

čia:

SD_n – n-ojo pelno centro pastoviųjų sąnaudų santykis su visų pelno centrų pastoviosiomis sąnaudomis eliminavus nepaskirstomąsias sąnaudas;

VS_n – n-ojo pelno centro pastoviosios sąnaudos, Eur;

VS_{pn} – visų pelno centrų pastoviųjų sąnaudų suma, eliminavus nepaskirstomąsias sąnaudas, Eur.

Administracinių padalinių (Bendrosios), kurie yra būtini Bendrovės egzistavimui ir veiklos tęstinumo užtikrinimui, sąnaudos pelno centrams priskiriamos netiesiogiai, naudojant 1 formulę.

Žemiau pateikiamas paaiškinimas (7 lentelė), kaip pelno centrų sąnaudos (su jiems priskirtomis administracinių padalinių pastoviosiomis sąnaudomis) priskiriamos atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms. Atkreipiame dėmesį, kad reguliuojamoms paslaugoms nepriskiriamos pastoviosios sąnaudos, kurios, remiantis Taisyklėmis, nėra būtinos nei galutinėms paslaugoms (produktams) teikti (reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) vertei kurti), nei verslui palaikyti (užtikrinti reguliuojamos veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą).

Pagal 16-ąjį Tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą „Nuoma“ (taikomą metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau) finansinėje apskaitoje apskaitytos nuomos sąnaudos, kurios, įsigaliojus standartui perkeltos prie nusidėvėjimo sąnaudų, reguliuojamos veiklos ataskaitose priskiriamos pastoviųjų sąnaudų kategorijai (Taisyklių 4 priedo II.6 – II.12.8 punktai) eliminuojant jas iš nusidėvėjimo sąnaudų kategorijos.

Padalinyje 301060 apskaitomos Netiesioginės sąnaudos, susijusios su EK bendrastotiniiais įrenginiais, kurios, kartu su 301060 padalinio Bendrosiomis sąnaudomis, paskirstomos EK elektros gamybos įrenginiams naudojant 5 lentelėje pateiktus kriterijus. Padalinyje apskaitomos sąnaudos ir turtas, susijęs su visais EK eksploatuojamais elektros gamybos įrenginiais (pvz.: teritorijos apsauga, nuotekų surinkimas ir valymas, priešgaisrinė sauga, nudruskinto vandens, vandenilio gamyba ir kt.). Atitinkamai, EK elektros gamybos įrenginiams paskirstoma ir 301071 bei 301072 padalinių Netiesioginių ir Bendrųjų sąnaudų (tik dalies, tenkančios elektros energijos gamybai, kuri nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“) dalis. Padalinyje 301069 apskaitomos KCB Tiesioginės sąnaudos. Padalinyje 301078 apskaitomos 7 ir 8 blokų Tiesioginės sąnaudos bei šių blokų bendrastotinės sąnaudos, t. y. sąnaudos, patiriamos dėl šių dviejų blokų bendrai, jeigu abu įrenginiai eksploatuojami.

Bendrastotinių įrenginių sąnaudos laikomos Netiesioginėmis sąnaudomis, kurioms Bendrosios sąnaudos priskiriamos vadovaujantis atitinkamo pelno centro pastoviųjų sąnaudų dalies santykiu apskaičiuotu pagal 1 formulę. Bendrastotinių įrenginių sąnaudos, susijusios bendrai su visais EK elektros gamybos įrenginiais, t.y. EK KCB, 7 ir 8 blokais, (301060, 301071 ir 301072 padaliniai), kartu su šioms įrenginiams priskirtomis bendrosiomis sąnaudomis, paskirstomos gamybos įrenginiams ir paslaugoms atsižvelgiant į VERT sprendimuose dėl konkrečių metų kainų viršutinių ribų nustatymo naudojamus bendrastotinių įrenginių sąnaudų paskirstymo principus. Padalinyje 301078 apskaitomos 7 ir 8 blokų bendrastotinių įrenginių sąnaudos paskirstomos šioms įrenginiams lygiomis dalimis.

7 lentelė. Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo verslo vienetams ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima pastoviasias sąnaudas iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga;	Paslaugai priskiriamos paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginės, Netiesioginės ir Bendrosios pastoviosios sąnaudos (įskaitant bendrastotinių įrenginių sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal (1) formulę
1.2. Neremtinės elektros energijos gamyba (7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga);	Pastoviosios sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma

Verslo vienetas/paslauga	Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1.3. Neremtinios elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);	Pastoviosios sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
1.4. 1 tipo Rezervas;	Paslaugai priskiriamos paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginės, Netiesioginės ir Bendrosios pastoviosios sąnaudos (įskaitant bendrastotinių įrenginių sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal (1) formulę
1.5. Reguluojama šilumos gamyba.	Paslaugai priskiriama paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginių, Netiesioginių ir Bendrųjų pastoviųjų sąnaudų dalis, nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 3-ią kriterijų; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal (1) formulę
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetą:	Apima 2.1-2.3 punktų pastoviasias sąnaudas.	
2.1. Antrinio galios rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginių, Netiesioginių ir Bendrųjų pastoviųjų sąnaudų dalis priklausanti nuo LITGRID AB iš KHAE užsakomos/VERT atitinkamiems metams patvirtintos antrinio galios rezervo paslaugos apimties.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 4-ą kriterijų; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal (1) formulę
2.2. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslauga;	Pastoviosios sąnaudos paslaugai priskiriamos remiantis vieno KHAE agregato pastoviosiomis (Tiesioginėmis, Netiesioginėmis ir Bendrosiomis) sąnaudomis, atsižvelgiant į faktinį paslaugos teikimo valandų skaičių. Metinės pastoviosios sąnaudos apskaičiuojamos remiantis vieno KHAE agregato sąnaudomis, padalintomis iš 8.760 val. ir padaugintomis iš valandų, kuriomis buvo teikta paslauga per atitinkamą laikotarpį, skaičiaus. Papildomai, priskiriant paslaugai tenkančias KHAE remontų sąnaudas, atsižvelgiama į specialistų/ekspertų vertinimu nustatytą 7 kartus didesnę įrenginių nusidėvėjimą paleidimo/stabdymo ciklo metu lyginant su 1 darbo valanda.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 5-ą kriterijų; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal (1) formulę
2.3. Avarių, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.	Pastoviosios sąnaudos paslaugai priskiriamos remiantis KHE ir KHAE atsakingų darbuotojų analitiniu įvertinimu, apskaičiavus atitinkamų pozicijų darbuotojų darbo laiką, skirtą paslaugos teikimui, apskaičiavus kuro, elektros, alternatyvių kaštų ir kitas sąnaudas.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos nepaskirstomos
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetą.	Kitos Bendrovės pastoviosios sąnaudos, kurios neįtrauktos į 1-2 ir 4 punktus.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai bei pagal 5 lentelės 2-ą, 4-ą ir 5-ą kriterijus;

Verslo vienetas/paslauga	Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
		netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal (1) formulę
4. Nepaskirstoma.	Priskiriamos reguliuojamų paslaugų (1.1, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3) pastoviosios sąnaudos ¹ , kurios, remiantis Taisyklėmis, nėra laikomos būtinosiomis.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos paskirstomos tiesiogiai

6. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Bendrovė atkreipia dėmesį, kad nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos reguliuojamos veiklos ataskaitose, parengtose remiantis Taisyklėmis, nesutaps su šiomis sąnaudomis Bendrovės finansinėse ataskaitose, parengtose pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos ir ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė 1.1-4 paslaugoms apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais, išskyrus turto vienetus, priskirtinus padaliniams, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu. Bendrovė reguliuojamoje veikloje naudojamus ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus (aktualią versiją) VERT pateikė 2016 m. rugsėjo 5 d. raštu Nr. SD-889. Koreguojant ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus nusidėvėjimas perskaičiuojamas nuo likutinės ilgalaikio turto vertės normatyvų pakeitimo datai.

Priskiriant atitinkamo padalinio nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas, kurios apskaičiuotos remiantis su VERT suderintais normatyvais, paslaugoms, remiamasi Bendrovės finansinėje apskaitoje atitinkamiems padaliniams priskirto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų sąrašu bei jame pateiktais požymiais nurodančiais naudojimo paskirtį ir pobūdį.

Žemiau pateikiamas paaiškinimas (8 lentelė) kaip padalinių nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos priskiriamos atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms. Analogiškai paslaugoms priskiriamas ir ilgalaikis materialusis bei nematerialusis turtas. Atkreiptinas dėmesys, kad paslaugoms yra nepriskiriamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos apskaičiuotos nuo ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės dalies, įsigytos už dotacijas ar subsidijas. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos užkonservuotam turtui nėra skaičiuojamos. Jeigu nors dalį konkretaus mėnesio turtas nebuvo užkonservuotas, jam skaičiuojamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos už visą mėnesį.

8 lentelė. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo verslo vienetams ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas iš 1.1-1.5 punktų.	

¹ Šios sąnaudos apima ir demontavimo ir susitvarkymo darbų sąnaudas.

Verslo vienetas/paslauga	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1.1. 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga;	Priskiriamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, susijusios su paslauga teikiančiais elektros energijos gamybos blokais bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių (Netiesioginių) nusidėvėjimo sąnaudų dalis. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus
1.2. Neremtinios elektros energijos gamyba (7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga);	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
1.3. Neremtinios elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
1.4. 1 tipo Rezervas;	Priskiriamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, susijusios su paslauga teikiančiais elektros energijos gamybos blokais bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių (Netiesioginių) nusidėvėjimo sąnaudų dalis. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus
1.5. Reguluojama šilumos gamyba.	Paslaugai priskiriama 301071 bei 301072 padalinių nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų dalis, nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“ įtvirtintomis nuostatomis. Taip pat atskirais VERT nutarimais suderintų (investicijų) ir reguliuojamai šilumos gamybai priskirtų turto vienetų nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų dalis.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetą:	Apima 2.1-2.3 punktų nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas.	
2.1. Antrinio galios rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama 301040 padalinio nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų, apskaičiuotų remiantis su VERT suderintais normatyvais, dalis, priklausanti nuo LITGRID AB iš KHAE užsakomos/VERT atitinkamiems metams patvirtintos antrinio galios rezervo paslaugos apimtį.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 4-ą kriterijų
2.2. Reaktyviosios galios ir įtampų valdymo paslauga;	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai priskiriamos remiantis vieno KHAE agregato nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudomis, kurios apskaičiuotos taikant su VERT suderintus ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus, atsižvelgiant į faktinį paslaugos teikimo valandų skaičių. Metinės nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos apskaičiuojamos remiantis vieno KHAE agregato sąnaudomis, padalintomis iš 8.760 val. ir padaugintomis iš valandų, kuriomis buvo teikta paslauga per atitinkamą laikotarpį, skaičiaus.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 5-ą kriterijų

Verslo vienetų/paslauga	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
2.3. Avarių, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai priskiriamos remiantis KHE ir KHAE darbuotojų atitinkamai paslaugai priskirtu turto vienetų sąrašu. Turto vienetams nusidėvėjimas apskaičiuojamas remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai
3. Nereguliuojamos veiklos verslo vienetų.	Priskiriamos Bendrovės nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, susijusios su tais turto vienetais (ar jų dalimi), kurie neįtraukti į 1-2 ir 4 punktus. Turto vienetams nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos skaičiuojamos taikant su VERT suderintus nusidėvėjimo normatyvus, išskyrus sąnaudas, priskirtinas padaliniais, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai bei pagal 5 lentelės 2-ą, 4-ą ir 5-ą kriterijus
4. Nepaskirstoma.	Priskiriamos padalinių 301060, 301078, 301069 ir 301040 turto vienetų, kurie remiantis VERT pateiktu sąrašu nepriskirtini reguliuojamai veiklai, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, bei atitinkamų padalinių kitų turto vienetų, kurie remiantis Taisyklėmis nepriskirtini reguliuojamai veiklai, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (siejamos su 1.1, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3 paslaugomis).	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai

7. Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos

Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos apskaitomos nereguliuojamos veiklos verslo vienetė, išskyrus paskolų palūkanas ir kitas su paskolų aptarnavimu susijusias sąnaudas, kurias tiesiogiai sietinos su EK (šios sąnaudos priskiriamos nepaskirstomųjų grupei).

8. Investicijų grąžos sąnaudos ir kapitalo poreikis paslaugoms

Investicijų grąžos sąnaudos reguliuojamoms paslaugoms (1.1, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3) apskaičiuojamos kaip investicijų grąžos normos, kuri nustatoma remiantis Metodikos 26 punktu, ir atitinkamai reguliuojamai paslaugai teikti naudojamos kapitalo apimties sandauga. Naudojamo kapitalo apimtis einamiesiems metams yra įvertinama, kaip ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto naudojamo paslaugai teikti vertė ankstesniųjų metų gruodžio 31 d. atėmus turto dalį, įsigytą už dotacijas ar subsidijas, bei pridėjus einamaisiais metais atliktas investicijas. Investicijų grąžos sąnaudos paskirstomos paslaugoms remiantis faktine paslaugoms naudojamo kapitalo apimtimi.

Užkonservuotam materialiajam ir nematerialiajam turtui investicijų grąžos sąnaudos nėra skaičiuojamos. Jeigu nors dalį konkretaus mėnesio turtas nebuvo užkonservuotas, jam skaičiuojamos investicijų grąžos sąnaudos už visą mėnesį.

Investicijų grąžos sąnaudos 1.5 paslaugai apskaičiuojamos remiantis Šilumos kainų metodika.

Investicijų grąžos sąnaudos paskirstomos lygiomis dalimis per metus, t.y. per mėnesį reguliavimo apskaitos sistemoje pripažįstama po 1/12 metinių investicijų grąžos sąnaudų.

9. Ilgalaikio turto paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Bendrovė atkreipia dėmesį, kad ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė reguliuojamos veiklos ataskaitose, parengtose remiantis Taisyklėmis, nesutaps su šio turto likutine

verte Bendrovės finansinėse ataskaitose, parengtose pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Ilgalaikio turto likutinė vertė 1.1-4 paslaugoms apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais, išskyrus turto vienetus, priskirtinus padaliniais, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu. Bendrovė reguliuojamoje veikloje naudojamus ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus (aktualią versiją) VERT pateikė 2016 m. rugsėjo 5 d. raštu Nr. SD-889. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė visam 301071 ir 301072 padalinių turtui, įskaitant turtą, priskirtą 3 verslo vienetui, apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.

Priskiriant atitinkamo padalinio ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, kurio likutinė vertė apskaičiuota remiantis su VERT suderintais normatyvais, paslaugoms, remiamasi Bendrovės finansinėje apskaitoje atitinkamiems padaliniais priskirto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų sąrašu.

Žemiau pateikiamas paaiškinimas (9 lentelė) kaip padalinių ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas priskiriamas atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms. Analogiškai paslaugoms priskiriamos ir nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos. Atkreiptinas dėmesys, kad paslaugoms skirstomas ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas yra skirstomas pilna apimtimi, tačiau įsipareigojimų pusėje įtraukiant ir dotacijas, todėl į atitinkamai reguliuojamai veiklai priskiriamą kapitalo apimtį ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas, sukurtas už dotacijas, neįtraukiamas.

Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas reguliuojamoms paslaugoms priskiriamas vadovaujantis Taisyklių 13 punktu.

9 lentelė. **Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto priskyrimo verslo vienetams ir paslaugoms principai**

Verslo vienetas/paslauga	Ilgalaikio turto priskyrimo principai	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinę vertę iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. 7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga;	Priskiriama ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų, susijusių su paslaugą teikiančiais elektros energijos gamybos blokais, likutinė vertė bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių likutinė vertė, įskaitant paslaugą teikiantiems blokams tenkančių avarinių dalių vertę. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus
1.2. Neremtinis elektros energijos gamyba (7 ir 8 blokų prieinamumo užtikrinimo izoliuoto darbo režimui paslauga);	Ilgalaikis turtas paslaugai nepriskiriamas.	Nepaskirstoma
1.3. Neremtinis elektros energijos gamyba (1 tipo Rezervas);	Ilgalaikis turtas paslaugai nepriskiriamas.	Nepaskirstoma
1.4. 1 tipo Rezervas;	Priskiriama ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų, susijusių su paslaugą teikiančiais elektros energijos gamybos blokais, likutinė vertė	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai;

Verslo vienetas/paslauga	Ilgalaikio turto priskyrimo principai	Paskirstymo principas
	bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių likutinė vertė, įskaitant paslaugą teikiantiems blokams tenkančių avarinių dalių vertę. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą ir 2-ą kriterijus
1.5. Reguluojama šilumos gamyba.	Paslaugai priskiriama 301071 bei 301072 padalinių ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinės vertės (įskaitant avarines dalis) dalis, nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“ įtvirtintomis nuostatomis. Taip pat atskirais VERT nutarimais suderintų (investicijų) ir reguliuojamai šilumos gamybai priskirtų turto vienetų likutinių verčių dalis.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:	Apima 2.1-2.3 punktų ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinę vertę.	
2.1. Antrinio galios rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama 301040 padalinio ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinės vertės (įskaitant avarines dalis) dalis, priklausanti nuo LITGRID AB iš KHAE užsakomos/VERT atitinkamiems metams patvirtintos antrinio galios rezervo paslaugos apimties.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 4-ą kriterijų
2.2. Reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslauga;	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė paslaugai priskiriama kaip dalis vieno KHAE agregato vertės, apskaičiuotos remiantis su VERT suderintais normatyvais, atsižvelgiant į paslaugos teikimo valandų skaičių. Metinė ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertė paslaugai apskaičiuojama remiantis vieno KHAE agregato (1/4 KHAE) verte, padalinta iš 8.760 val. ir padauginta iš valandų, kuriomis buvo teikta paslauga per atitinkamą laikotarpį, skaičiaus.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos 5 lentelės 5-ą kriterijų
2.3. Avarių, sutrikimų prevencijos ir jų likvidavimo (sistemos atstatymo) paslauga.	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertė paslaugai priskiriama remiantis KHE ir KHAE darbuotojų atitinkamai paslaugai priskirtu turto vienetų sąrašu. Turto vienetams likutinė vertė apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.	Priskiriama Bendrovės ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų (ar jų dalies) likutinė vertė, kuri nėra įtraukta į 1-2 ir 4 punktus, įskaitant kitą ilgalaikį Bendrovės turtą. Į 1-2 ir 4 punktus neįtrauktiems turto vienetams likutinė vertė apskaičiuojama taikant su VERT suderintus nusidėvėjimo normatyvus, išskyrus turto vienetus, priskirtinus padaliniams, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu.	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai bei pagal 5 lentelės 2-ą, 4-ą ir 5-ą kriterijus
4. Nepaskirstoma.	Priskiriama padalinių 301060, 301078, 301069 ir 301040 ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų, kurie, remiantis VERT pateiktu sąrašu, nepriskirtini reguliuojamai veiklai, bei atitinkamų padalinių kito ilgalaikio turto, kuris remiantis Taisyklėmis nepriskirtinas reguliuojamai veiklai,	Tiesioginės sąnaudos paskirstomos tiesiogiai

Verslo vienetas/paslauga	Ilgalaikio turto priskyrimo principai	Paskirstymo principas
	vertė (toks turtas siejamas su paslaugomis 1.1, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3 paslaugomis). Taip pat priskiriama visa nebaigtos statybos likutinė vertė.	